

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse om kultur i en mere ambitiøs Union: regionernes og byernes rolle

(2020/C 141/09)

Ordfører: Vincenzo BIANCO (IT/PES), medlem af kommunalrådet i Catania**POLITISKE ANBEFALINGER**

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG

- finder det nødvendigt at anlægge en bred forståelse for kultur og Europas kulturelle mangfoldighed, der ikke kun handler om bevarelse og beskyttelse af den materielle kulturarv, men også hjælper med at synliggøre samfundets dynamiske karakter og konstante udvikling;
- er bevidst om den rolle, som byerne og regionerne kan spille ved gennem en pluralistisk og innovativ vision for kulturen i højere grad at inddrage borgerne i den kulturelle vækst og give dem de redskaber, der er nødvendige for at deltage aktivt. Udvalget understreger i denne forbindelse, at den kunstneriske ytringsfrihed, der er en forudsætning for demokratiet, skal beskyttes, og at alle borgere har ret til at få adgang til forskellige kulturelle udtryksformer, hvilket har afgørende betydning for velfærden i samfundet⁽¹⁾. Med tanke på dette mener udvalget, at foranstaltninger inden for kulturen bør styrke kunstens og kulturens muligheder for at blive en fri og uafhængig kraft i samfundet, og det opfordrer alle myndighedsniveauer og EU-institutionerne til at støtte bestræbelserne på at styrke kunstneres mulighed for at reagere på de trusler og det had, som de risikerer at blive udsat for i det offentlige rum;
- opfordrer Kommissionen til at lade kultur indgå i de politiske prioriteter for den nye mandatperiode og Rådet til som led i rammerne for den kommende FFR at støtte tildelingen af tilstrækkelige ressourcer til at fremme, forvalte, udnytte og udvikle kulturarven på lokalt og regionalt plan;
- opfordrer Kommissionen til at udnytte og fremme anvendelsen af kulturressourcer, især blandt unge, bl.a. med henblik på at sikre socioøkonomisk udvikling og beskæftigelse.

Baggrund: EU's indsats for at fremme kultur på lokalt og regionalt plan

- fremhæver, at EU ifølge traktaterne skal bestræbe sig på at respektere sin rige kulturelle mangfoldighed og forpligte sig til at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og udbygge deres indsats med henblik på at forbedre kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie samt bevare og skabe kunst og litteratur, også i den audiovisuelle sektor. Traktaterne giver desuden EU kompetence til at støtte medlemsstaternes tiltag inden for områderne kultur, turisme, almen uddannelse og erhvervsuddannelse, ungdom og idræt under overholdelse af nærhedsprincippet;
- påskønner Kommissionens afgørelse om at fortsætte det igangværende program Et Kreativt Europa som et selvstændigt program, og dermed garantere kulturområdet en selvstændig finansiell ramme, som kan sikre videreførelsen af resultaterne for perioden 2014-2020;
- understreger, at den nye europæiske kulturdagsorden supplerer og styrker den europæiske identitet ved at anerkende Europas kulturelle mangfoldighed og styrke de kulturelle og kreative sektorer i Europa og deres forbindelser med partnere uden for Europa;
- understreger, at det europæiske år for kulturarv i 2018 havde stor deltagelse på lokalt plan med tusindvis af aktiviteter rundt omkring i Europa. Derigennem blev der skabt opmærksomhed om, at Europas kulturarv skal formidles og påskønnes som en fælles ressource, kendskabet til historien og de fælles europæiske værdier blev øget, følelsen af at være en del af et fælles europæisk rum blev forstærket, og inklusionen blev fremmet;
- mener, at de overordnede mål for det europæiske år for kulturarv i 2018 i tråd med den europæiske landskabskonvention og den nye europæiske kulturdagsorden kan udvides til også at omfatte et stærkt element af territorial udvikling i form af regionale og lokale kulturelle strategier, som indbefatter fremme af bæredygtig kulturturisme;

⁽¹⁾ https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/artistic_freedom_pdf_web.pdf

10. glæder sig over den europæiske handlingsramme for kulturarv, som blev fremlagt i december 2018 og består af fem søjler, som skal bidrage til at sikre reelle forandringer i den måde, hvorpå vi sætter pris på, bevarer og fremmer den europæiske kulturarv;

11. minder om, at Kommissionen ud over gennem de tidligere programmer Kultur og Media også har støttet kulturen gennem midlerne fra samhørighedspolitikken, COSME-programmet og Horisont 2020-programmet, og at der findes yderligere støtteinstrumenter under Erasmus+, Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling;

12. opfordrer Kommissionen til at sikre, at princippet om at integrere kulturinvesteringer i EU's forskellige politikområder også finder anvendelse i forbindelse med programmeringen af de europæiske fonde, så kulturen ikke kun bliver anset som en sektorpolitik, og dens rolle inden for alle aspekter af samhørighed (økonomisk, social og territorial) anerkendes. Udvalget understreger i den forbindelse betydningen af at styrke synergien mellem kulturpolitikken og andre politikområder, som f.eks. turisme, regionalpolitik, uddannelse, ungdom og FoU;

13. opfordrer Kommissionen samt medlemsstaterne og disses forvaltningsmyndigheder til i den nye programmering af de europæiske fonde for mindre udviklede regioner at øge investeringerne i kultur, herunder støtten til foranstaltninger til tilbagelevering af kulturarven til borgerne gennem almennyttige offentlig-private partnerskaber og styrkelse af de grundlæggende kulturinstitutioner (særligt offentlige biblioteker);

14. finder det vigtigt at øge investeringerne på kulturområdet, sådan som det allerede er tilfældet for programmerne Et Kreativt Europa og Erasmus+. Der skal fokuseres tilstrækkeligt på regionernes og byernes centrale rolle i integrationsprocessen ved at støtte almennyttige offentlig-private partnerskaber, bl.a. for at fremme god forvaltningspraksis;

15. bemærker, at forhandlingerne om samhørighedspolitikken efter 2020 er et klart og utvetydigt udgangspunkt for at udarbejde en brugbar strategi til at opnå ambitiøse mål med den planlagte fordobling af vigtige europæiske programmer, som har direkte indvirkning på kulturpolitikkerne, såsom programmerne »Et Kreativt Europa« og »Erasmus«.

De regionale og lokale myndigheders rolle

16. understreger, at der i alle EU's medlemsstater findes steder, som er opført på UNESCO's verdensarvsliste — steder, som har en særlig kulturel eller naturmæssig betydning — og at 381 af de i alt 1 121 verdensarvssteder i verden findes i de 27 medlemsstater;

17. understreger, at kulturarven i medlemsstaterne er spredt og ofte svært tilgængelig, hvilket vanskeliggør bevarelsen og udnyttelsen;

18. opfordrer Kommissionen samt medlemsstaterne og disses forvaltningsmyndigheder til at støtte indsatsen for at beskytte og bevare kulturgensstande særligt for at sikre en aktiv bevarelse af den spredte kulturarv, som findes i indlandsområder og fjerntliggende områder, og som er svært at få adgang til;

19. understreger kulturturismens betydning, idet den fremmer kulturens indre værdi og samtidig bidrager til den territoriale udvikling. Udvalget peger i den forbindelse på behovet for en integreret tilgang til kulturturisme, bl.a. som led i intelligente specialiseringsstrategier, med henblik på at rationalisere dens indvirkning i lokalområderne og sikre, at den forbliver bæredygtig. Med henblik derpå henviser RU til Kommissionens europæiske indikatorsystem for turisme (ETIS), der kan bidrage til at måle, hvordan kulturturismestedestinationerne klarer sig i forhold til bæredygtighed, og opfordrer til, at systemet regelmæssigt opdateres;

20. glæder sig over de lokale og regionale myndigheders voksende interesse i og indsats for at fremme fælles visioner og tiltag i medlemsstaterne i hele Europa. Udvalget håber, at initiativer såsom initiativet »Carta di Agrigento«, som er blevet underskrevet af flere hundrede borgmestre og regionrådsformænd i Italien, og som støttes af særdeles repræsentative sammenslutninger, kan gennemføres i andre lande;

21. er opmærksom på, at borgerne i højere grad skal inddrages i udviklingen af kultur og forsynes med de redskaber, der er nødvendige for en aktiv deltagelse. Udvalget er tillige opmærksomt på det bidrag, som kultur og kulturel mangfoldighed kan tilføre til bæredygtig udvikling som anerkendt i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling ⁽²⁾, og udvalget giver tilsagn om at ville arbejde for, at de bliver vigtige katalysatorer for denne udvikling på lokalt og regionalt niveau.

⁽²⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

De lokale og regionale myndigheders hovedmål

22. opfordrer EU's regioner og byer samt regionale kulturarvsorganisationer og -netværk til at lade sig inspirere af handlingsrammen og udvikle vidtspændende og effektive tiltag og strategiske planer for fremme og udnyttelse af kulturarven;
23. bemærker, at de lokale og regionale myndigheder repræsenterer det forvaltningsniveau, hvor der bør iværksættes initiativer til at fremme kendskabet til den europæiske kulturarv for såvel skolebørn som voksne, herunder personer, som ønsker at bosætte sig i en EU-medlemsstat;
24. anser kendskabet til og udnyttelsen af den europæiske kulturarv, dvs. alle kulturelle, sociale og kreative udtryksformer, arv og overlevering fra generationerne før os samt de europæiske folkeslags traditioner og skikke, som et redskab til at styrke unionsborgerskabet og som en vej til social integration og inklusion;
25. finder det nødvendigt at styrke initiativer, som sikrer kendskab og adgang til den europæiske kulturarv, på europæisk plan, da de er et vigtigt element til at styrke unionsborgerskabet og fremme en følelse af at høre til i Europa;
26. fremhæver, at netværk af byer, peerlæring og venskabsbyordninger mellem kommuner kan bidrage til at fremme og udbrede kendskabet til unionsborgerskabet som redskab til deltagelse i samfundslivet og til integration, særligt i de nye medlemsstater;
27. efterlyser inden for rammerne af den nye dagsorden for byerne 2030 en forøgelse af investeringerne i kultur og i planer for anvendelse og deltagerorienteret og bæredygtig forvaltning af kulturgoder, herunder de kulturgoder, som er blevet forsømt eller opgivet, og trække på kommunernes innovative initiativer og på de regionale aktørers forskellige former for samarbejde;
28. foreslår, at de lokale og regionale myndigheders nøglerolle i forbindelse med at fremme og udnytte deres lokalsamfunds kunst- og kulturliv fremhæves yderligere, og opfordrer til at fremme inddragelsen af de regionale og lokale myndigheder i programmet. I den forbindelse, understreger udvalget nødvendigheden af at sikre den rette balance mellem tildelingen af midler til store projekter og finansieringsforanstaltninger og -initiativer på lokalt og regionalt plan, bl.a. fra SMV'er;
29. opfordrer Kommissionen til at give borgerne bedre adgang til kultur og historiske steder og således fremme kulturforbruget, især blandt unge, udvikle integrerede politikker for uddannelse og livslang læring samt fremme lokalsamfundenes deltagelse i kulturelle initiativer;
30. mener, at den kreative og kulturelle sektor bør støttes, særligt hvad angår initiativer til udbredelse af kendskabet til og udnyttelsen af kulturarven, som kan give resultater med hensyn til kvalitet, beskæftigelse, digital innovation og social inklusion, og tiltag til udvikling af billedkunst og scenekunst på europæisk plan;
31. er bevidst om betydningen af at udnytte de digitale muligheder for at fremme kulturen på en interaktiv måde og nå ud til alle samfundslag, særligt de unge, som er dem, der i fremtiden kommer til at beskytte og fremme kulturarven;
32. opfordrer Kommissionen til at støtte udviklingen af forbindelser på kulturområdet mellem landene i Middelhavsområdet, bl.a. hvad angår kulturelt diplomati;
33. fremhæver betydningen af grænseoverskridende og tværregionalt samarbejde på kulturområdet, da kulturarven går ud over grænserne ⁽³⁾. RU fremhæver i den forbindelse de lokale og regionale myndigheders centrale rolle, også med hensyn til gennemførelsen af den kulturelle komponent af de makroregionale strategier;
34. understreger, at det for at fremme kendskabet til og udnyttelsen af den europæiske kulturarv er nødvendigt at forbedre udvekslingen af data og oplysninger mellem de offentlige myndigheder i EU's medlemsstater samt kommunikationen mellem disse myndigheder og borgerne;
35. opfordrer Kommissionen til at træffe særlige foranstaltninger til at fremme EU-borgernes effektive deltagelse i og udnyttelse af kulturarven i medlemsstaterne, navnlig ved at sikre fuld adgang til oplysninger, hvilket er en forudsætning for deres aktive deltagelse, og ved at støtte oprettelsen af en særlig informationsplatform;

⁽³⁾ For eksempel Europarådets »Cultural Routes«, (<https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/about>) og UNESCO's »World Heritage Journeys — Europe« (<https://visitworldheritage.com/en/eu>).

36. forpligter de europæiske byer og regioner til i deres administrative kapacitet som primære aktører at udforske kulturdrevne modeller for social og økonomisk innovation og fremme initiativer for civilsamfundet og sammenslutninger, som inddrager borgerne i udviklingen af kultur og beskyttelsen og udnyttelsen af materielle og immaterielle kulturgoder.

Bruxelles, den 12. februar 2020.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg
